

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 407/2017-605

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, Podjavorinskej 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 18/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (sťažovateľov v 1. až 67. rade, 69. až 82. rade, 84. rade, 86. až 97. rade, 99. až 103. rade, 105. až 238. rade a v 240. až 272. rade) odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

2. Konanie o sťažnosti [REDACTED] (sťažovateľky v 68. rade), [REDACTED] (sťažovateľky v 83. rade), [REDACTED] (sťažovateľa v 85. rade), [REDACTED] (sťažovateľky v 98. rade), [REDACTED] (sťažovateľa v 104. rade) a [REDACTED] (sťažovateľa v 239. rade) z a s t a v u j e .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 18/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení žalobcov účastníkmi napadnutého konania, ktoré začalo na okresnom súde 28. januára 2011 doručením žaloby spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Predmetom napadnutého konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, určenie neplatnosti záložných zmlúv a nárok na vydanie nehnuteľností. Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti podrobne opisujú priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené. Okresný súd vo veci sťažovateľov ani raz meritórne nerozhodol napriek tomu, že konanie trvá už takmer 6 rokov.

3. Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentovali:

« Konanie sa týka rozsiahlych prevažne lesných pozemkov v k. ú. [REDAKOVANÉ]. Z hľadiska právnej zložitosti veci možno konštatovať, že vlastnícke spory tvoria jednak častú súčasť ustálenej judikatúry a rovnako aj štandardnú agendu okresných súdov (por. II. ÚS 540/2015, IV. ÚS 431/2013, IV. ÚS 41/2009), vec sa nedá hodnotiť ako zložitá z hľadiska právneho posúdenia. Z faktickej stránky sa rovnako nedá vec hodnotiť zložito, nie je potrebné nariaďovať znalecké dokazovanie, ani rozsiahle výsluchy svedkov - rozhodnutie súdu je takmer výhradne odkázané na listinné dôkazy, ktoré sú pre dokazovanie

klúčové. Faktickú zložitost' nemožno pripustiť ani na základe toho, že na strane žalobcov je viac ako 400 subjektov - všetci sú totiž zastúpení v konaní jedným právnym zástupcom, takže súd nie je zatažovaný rozsiahlym doručovaním, zisťovaním pobytu, výsluchmi žalobcov. Veľký počet žalobcov si vyžaduje akurát vyššiu sústredenost' súdu pri evidencii žalobcov, s čím počas celého konania právny zástupca žalobcov priebežne súdu systematicky pomáhal (priebežným oznamovaním úmrtí, dohľadávaním spisových značiek dedičských rozhodnutí, dokladaním nových plnomocenstiev, zasielaním podaní elektronicky príslušnej asistentke z dôvodu uľahčenia opisových prác zoznamu účastníkov). Aj z pohľadu širokého okruhu žalobcov, ktorí sú prevažne vyššieho veku, sa rýchle skončenie veci javí viac ako naliehavé.

Správanie sťažovateľov je maximálne súčinnosťné, nijako sa na vzniknutých prietáhoch nepodieľali, na nariadené pojednávania sa vždy riadne dostavili, súdne zásielky riadne preberali, nežiadali o odročenie pojednávania, či prerušenie konania. Práve naopak - žalobcovia stále upozorňovali okresný súd na nevyhnutnosť vec prejednať bez zbytočných prietáhov, postup súdu urgovali, o čom svedčia podania (urgencie) zo dňa 24.5.2011, 11.3.2013, 9.5.2014, sťažnosti zo dňa 17.6.2013, 5.11.2013, 26.6.2015 a žiadosť o preskúmanie vybavenia sťažnosti zo dňa 20.8.2015. Na vrub sťažovateľov nemožno pripísať ani skutočnosť, že vo veci podali opravné prostriedky voči niektorým nemeritórnym rozhodnutiam a námietku zaujatosti, pretože ústavný súd opakovane vyslovil, že „využitie možností daných sťažovateľovi Občianskym súdnym poriadkom na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie konania, ale nemožno ho kvalifikovať ako postup súdu, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy“ (napr. II. ÚS 31/01, III. ÚS 166/2012). Navyše, treba povedať že pri odvolaní žalobcov voči uzneseniu o čiastočnom zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku zo dňa 6.12.2011 bol spis na odvolacom súde cca 3 týždne, pri odvolaní žalobcov voči uzneseniu zo dňa 23.10.2015 o zastavení konania voči žalovanému v 3. rade cca 8 týždňov a pri podanej námietke zaujatosti cca 5 týždňov. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že z celkovej dĺžky daného konania mala doba, po ktorú bol spis na odvolacom súde, zanedbateľný rozmer a rozhodovanie odvolacieho súdu (resp. nadriadeného súdu v prípade námietky zaujatosti) možno hodnotiť ako plynulé.

... Pri skúmaní tretieho kritéria, t.j. postupu súdu v konaní, je potrebné uviesť, že procesný postup súdu z hľadiska časového je upravený jednak procesnými normami

(Občiansky súdny poriadok a naň časovo nadväzujúci Civilný sporový poriadok) a posudzovaný aj z pohľadu kritérií judikatúry ústavného súdu.

Podľa § 75 ods. 4 OSP (rozhodnutie o predbežnom opatrení), podľa § 92 ods. 5 OSP (rozhodnutie o pristúpení účastníka do konania), § 96 ods. 3 OSP (rozhodnutie o späťvzati), § 167 ods. 1 v spojení s § 158 ods. 5 OSP (písomné vyhotovenie vyhláseného uznesenia), § 167 ods. 2 v spojení s § 166 ods. 2 OSP (doplnenie chýbajúceho výroku uznesenia), ktoré ustanovenia boli účinné v relevantnom čase, kedy ich okresný súd mal aplikovať, je stanovená lehota na rozhodnutie súdu v dĺžke 30 dní, pričom:

- o návrhu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia zo dňa 27.1.2011 rozhodoval okresný súd namiesto 30 dní až 118 dní (od 28.1.2011 do 26.5.2011),*
- o návrhu žalobcov na pristúpenie účastníkov do konania zo dňa 27.10.2011 rozhodoval okresný súd namiesto 30 dní až 755 dní (od 28.10.2011 do 21.11.2013),*
- o čiastočnom späťvzati žalobcov voči žalovanému v 3. rade zo dňa 10.10.2014 rozhodoval okresný súd namiesto 30 dní až 375 dní (od 13.10.2014 do 23.10.2015),*
- písomné vyhotovenie procesného uznesenia zo dňa 22.7.2014 odoslal okresný súd namiesto do 30 dní od jeho vyhlásenia až 183 dní (od 22.7.2014 do 21.1.2015),*
- o návrhu žalobcov na doplnenie výrokovej časti uznesenia č.k. 6C 18/2013 - 976, ktorý bol súdu podaný dňa 16.11.2015, okresný súd namiesto 30 dní rozhoduje ku dňu spísania tejto sťažnosti už 336 dní.*

V konaní sú evidentné aj dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu, a to najmä:

- od 8.2.2011 do 26.5.2011,*
- od 25.1.2013 do 21.11.2013,*
- od 16.12.2013 do 5.3.2014,*
- od 18.3.2014 do 19.6.2014,*
- od 22.7.2014 do 21.1.2015,*
- od 23.1.2015 do 19.8.2015,*
- od 23.10.2015 do 14.12.2015,*
- od 4.1.2016 do 1.3.2016,*
- od 4.5.2016 do 22.9.2016.*

Poukazujeme na to, že okresný súd opakovane musel vo veci rozhodovať opravným uznesením, čo podľa stabilizovanej judikatúry rovnako predstavuje prietahy v konaní,

pretože „k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníkov v primeranom čase“ (nap. II. ÚS 145/2015, IV. ÚS 182/08).

Pokiaľ ide o obdobie od mája 2012 do januára 2013, kedy bol spis na dovolacom súde, tak uvádzame, že dovolacie konanie si vynútilo výhradne nesprávne rozhodnutie okresného súdu zo dňa 6.12.2011, pričom uvedené rozhodnutie bolo dovolacím súdom následne zrušené a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie. Z týchto dôvodov tvrdíme, že aj obdobie, kedy bol spis na dovolacom súde, do doby vrátenia spisu dovolacím súdom dňa 25.1.2013, je potrebné pričítať na vrub okresnému súdu ako prieťah, pretože toto oddialenie meritórneho rozhodnutia bolo spôsobené nesprávnym rozhodovaním okresného súdu o čiastočnom zastavení konania. K tomu, že za prieťah je možné považovať aj nesprávne procesné rozhodnutie okresného súdu, ktoré si vyžiada jeho reparáciu nadriadenými súdmi, dospel aj ústavný súd, napr. v náleze sp.zn. II. ÚS 212/2011, ktoré rozhodnutie označilo taký postup okresného súdu za „neospravedliteľnú procesnú činnosť“.

Zhrnúc postup okresného súdu v konaní možno povedať, že konanie trvá bezmála takmer 6 rokov bez toho, že by okresný súd jediný krát meritórne rozhodol, ku dňu spisania tejto sťažnosti neboli vykonané žiadne listinné dôkazy či výsluchy svedkov a zhodne s judikatúrou ústavného súdu žalobcovia uvádzajú, že konanie na prvom stupni nemôže trvať viac ako 5 rokov bez meritórneho rozhodnutia (I. ÚS 466/2015).»

4. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia v petite sťažnosti navrhli, aby ústavný súd rozhodol o porušení ich v záhlaví rozhodnutia označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 18/2013, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, priznal každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, ako aj náhradu trov konania.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, podaním sp. zn. Spr. A/209/17 z 22. mája 2017, ktorý okrem podrobnej chronológie úkonov okresného súdu v napadnutom konaní k veci uviedol:

„Na Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len okresný súd) bolo doručené podanie žalobcu 27. januára 2011, o ktorom okresný súd rozhodol 22. mája 2017, z čoho vyplýva, že od doručenia žaloby do rozhodnutia vo veci samej uplynula doba viac ako 6 rokov. Táto skutočnosť bola podmienená tak

- *skutkovou náročnosťou - vo veci je 378 žalobcov, 9 žalovaných a spis sa skladá z dvoch zväzkov, ktorý obsahuje viac ako 1480 listov,*
- *právnou náročnosťou - predmetom konania je určenie neplatnosti zmlúv o vydanie nehnuteľnosti a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.*

V neposlednom rade dĺžka konania bola ovplyvnená i tým, že zákonná sudkyňa, ktorej vec bola pôvodne pridelená na rozhodnutie má prerušený výkon funkcie sudcu, v dôsledku čoho bola vec prerozdelená inému zákonnému sudcovi, ktorý musel najskôr vec naštudovať a po jej naštudovaní vykonávať jednotlivé procesné úkony.

Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky pri rozhodovaní... tieto skutočnosti zohľadnil a nepripísal ich na ťarchu okresného súdu.

Rovnako poukazujem na tú skutočnosť, že počas celého obdobia sa spis nachádzal na nadriadených súdoch počas obdobia cca jedného roka.

V súčasnosti je vec rozhodnutá a zákonný sudca pripravuje písomné vyhotovenia rozhodnutia.“

5.1 Súčasťou vyjadrenia predsedu okresného súdu bolo aj stanovisko zákonného sudcu konajúceho vo veci sťažovateľov, ktorý predovšetkým poukázal na neprimerané zaťaženie veľkým počtom vecí, ktoré mu boli pridelené na prejednanie a rozhodnutie, v dôsledku čoho nie je schopný konať vo všetkých veciach plynulo a bez zbytočných prieťahov. Vo svojom stanovisku ďalej uviedol: „... zo spisu je zrejmé, že po tom ako mi vec bola pridelená som realizoval úkony smerujúce k jej rozhodnutiu, vykonal som niekoľko pojednávaní, na ktorých sa vec aj skutočne meritórne prejednávala... a k tomu, že vec doteraz nebola meritórne rozhodnutá prispelo okrem vyššie uvedených skutočností aj to, že žalobcovia opakovane v roku 2015 namietali pridelenie veci mne ako zákonnému sudcovi

(o čom následne dvakrát rozhodoval nadriadený súd). Tiež poukazujem na fakt, že sa jedná o vlastnícky spor, ide o konanie s takmer štyristo účastníkmi a vo svojej podstate je do jedného konania skumulovaných minimálne 115 žalôb (!!!). Čiže nejde o vec, ktorú možno naštudovať za pár hodín a hneď na prvom pojednávaní rozhodnúť.

Záverom chcem dodať, že... zákonným sudcom som v tejto veci približne dva roky a z tohto obdobia sa takmer rok riešili len námietky žalobcov voči prideleniu veci do môjho senátu. Nebyť toho, vec mohla byť už rozhodnutá.“

6. Právny zástupca sťažovateľov podaniami doručenými ústavnému súdu 18. januára 2017 a 30. mája 2017 oznámil úmrtie sťažovateľov: [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 68. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 83. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 85. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 98. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 104. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 239. rade“) a súčasne navrhol konanie o ich sťažnosti zastaviť.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

10. Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 18/2013.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

12. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

13. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) ústavný súd pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre účastníkov konania.

14. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy odôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

15. Pri rozhodovaní, či vo veci došlo k priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98).

16. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z prehľadu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní uvedených v prílohe vyjadrenia k sťažnosti ústavný súd zistil takýto priebeh napadnutého konania:

Dňa 28. januára 2011 žalobcovia v 1. až 377. rade doručili žalobu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Dňa 8. februára 2011 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na vydanie predbežného opatrenia a na predloženie dôkazov (rozhodnutí). Dňa 18. februára 2011 žalobcovia doručili požadované rozhodnutia a zaplatili súdny poplatok. Dňa 15. apríla 2011 žalobcovia doplnili doklady na preukázanie aktívnej legitímácie. Okresný súd 26. mája 2011 nariadil predbežné opatrenie. V júni 2011 žalobcovia a žalovaní v 1., 2. a 3. rade doručili odvolania proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia. V júni až auguste 2011 okresný súd realizoval úkony súvisiace s podanými odvolaniami (výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, zasielanie odvolaní a vyjadrení k odvolaniam protistrane). Dňa 11. augusta 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením z 3. októbra 2011 uznesenie okresného súdu potvrdil. Dňa 17. októbra 2011 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 28. októbra 2011 žalobcovia doručili návrh na pristúpenie ďalších účastníkov do konania. Okresný súd 10. novembra 2011 vyzval žalobcov na zaplatenie súdnych poplatkov. Dňa 24. novembra 2011 žalobcovia čiastočne splnili poplatkovú povinnosť a vo zvyšku podali námietku. Okresný súd uznesením zo 6. decembra 2011 rozhodol o zastavení konania v časti I. výroku z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Dňa 15. decembra 2011 sa žalobcovia odvolali proti uzneseniu o zastavení konania. Dňa 12. januára 2012 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 3. februára 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu v časti zastavenia konania. Dňa 8. februára 2012 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 14. marca 2012 žalobcovia podali dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu z 3. februára 2012. Dňa 26. apríla 2012 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením z 18. decembra 2012 rozhodol o zrušení uznesení krajského súdu aj okresného súdu o zastavení konania a vrátení veci na ďalšie konanie. Dňa 25. januára 2013 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 21. novembra 2013 okresný súd uznesením rozhodol o návrhu na pristúpenie účastníkov do konania z 27. októbra 2011. Dňa 16. decembra 2013 okresný súd vydal opravné uznesenie. Dňa 12. marca 2014 okresný súd opäť vyzval žalobcov na zaplatenie súdnych poplatkov. Dňa 28. marca 2014 žalobcovia uhradili súdne poplatky. Dňa 2. apríla 2014 žalobcovia doručili návrh na čiastočné zastavenie konania a pristúpenie účastníkov do konania z dôvodu úmrtí žalobcov. Dňa 23. júna 2014 okresný

súd nariadil pojednávanie na 22. júl 2014. Dňa 22. júla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením čiastočne zastavil konanie a pripustil vstup ďalších účastníkov do konania. Pojednávanie bolo odročené pre účel vylúčenia vecí na samostatné konanie. Dňa 22. augusta 2014 žalobcovia požiadali o predĺženie lehoty na splnenie povinnosti uloženej okresným súdom na ostatnom pojednávaní. Dňa 13. októbra 2014 žalobcovia doručili čiastočné späťvzatie žaloby. Dňa 18. novembra 2014 okresný súd zaslal čiastočné späťvzatie žaloby žalovaným na vyjadrenie. Dňa 8. a 11. decembra 2014 sa žalovaní vyjadrili k späťvzatiu žaloby. Dňa 18. decembra 2014 žalobcovia splnili povinnosť uloženú na ostatnom pojednávaní a oznámili úmrtie niektorých účastníkov v priebehu konania. Dňa 2. februára 2015 žalobcovia doručili vyjadrenie k stanovisku žalovaných. Dňa 25. mája 2015 žalobcovia oznámili úmrtie niektorých účastníkov v priebehu konania. Dňa 17. augusta 2015 žalobcovia podali námietku zaujatosti proti sudcovi Mgr. Štubniakovi. Dňa 18. augusta 2015 sa sudca vyjadril k podanej námietke. Dňa 19. augusta 2015 okresný súd vyrubil súdny poplatok za podanú námietku. Dňa 24. augusta 2015 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 31. augusta 2015 rozhodol o nevyhlúčení sudcu [REDAKOVANÉ] z prejednávania a rozhodnutia veci. Dňa 5. októbra 2015 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 23. októbra 2015 okresný súd uznesením rozhodol o čiastočnom zastavení konania. Dňa 9. novembra 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. november 2015 a súčasne vyzval Okresný úrad Žarnovica, katastrálny odbor (ďalej len „okresný úrad“), na zaslanie výpisov z listov vlastníctva a na zapožičanie vkladových spisov. Dňa 16. novembra 2015 žalobcovia doručili odvolanie proti uzneseniu z 23. októbra 2015 a návrh na jeho doplnenie a opravu. Dňa 23. novembra 2015 okresný úrad doručil požadované dokumenty. Dňa 27. novembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účel predloženia spisu odvolaciemu súdu. Dňa 14. decembra 2015 okresný súd vydal opravné uznesenie. Dňa 20. januára 2016 žalovaný v 1. rade doručil vyjadrenie k odvolaniu a procesnému návrhu žalobcov. Dňa 1. marca 2016 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 19. apríla 2016 uznesenie okresného súdu potvrdil. Dňa 4. mája 2016 bol spis vrátený okresnému súdu. Dňa 5. augusta 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. september 2016. Dňa 22. septembra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. november 2016 s cieľom vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 12. októbra 2016 žalovaný v 1. rade doručil vyjadrenie k predmetu konania. Dňa 24. októbra 2016 okresný súd telefonicky žiadal okresný úrad o zaslanie vkladových spisov. Dňa 3. novembra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. december 2016. Dňa 15. novembra 2016 okresný súd požiadal o súčinnosť Okresný úrad Žiar nad Hronom, ktorý oznámil, že požadované spisy nie je možné predložiť. Dňa 6. decembra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. január 2017 s cieľom predloženia listinných dôkazov účastníkmi konania. Dňa 8. decembra 2016 žalobcovia doručili návrh na zmenu žaloby. Dňa 24. januára 2017 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu na strane zákonného sudcu. Dňa 21. marca 2017 okresný súd vyzval Slovenský pozemkový fond (ďalej len „fond“) na vyjadrenie, či súhlasí so zmenou žaloby. Dňa 3. apríla 2017 fond doručil nesúhlas so zmenou žaloby. Dňa 28. apríla 2017 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. máj 2017. Dňa 19. mája 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol meritórnym rozsudkom.

17. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že napadnuté konanie trvalo viac ako šesť rokov (šesť rokov a štyri mesiace), v rámci tohto konania rozhodoval opakovane aj krajský súd ako odvolací súd a tiež najvyšší súd ako dovolací súd a konanie na týchto stupňoch trvalo celkovo jeden rok a tri a pol mesiaca. Okresný súd takto v napadnutom konaní konal približne päť rokov.

18. V súvislosti s posúdením kritéria zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na veľký počet účastníkov napadnuté konanie vykazuje faktickú zložitosť, ktorá mala výrazný podiel na jeho doterajšej dĺžke. Na strane žalobcov je 377 účastníkov, na strane žalovaných 9 účastníkov a v konaní vystupujú aj 2 vedľajší účastníci. Vzhľadom na veľký počet účastníkov konania, ako aj úmrtie viacerých z nich v jeho priebehu musel okresný súd viackrát upravovať okruh účastníkov konania a prihliadať na priebeh dedičských konaní. Predmetom napadnutého konania je určenie vlastníckeho práva, resp. určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po zomrelých vlastníkoch; určenie neplatnosti záložných zmlúv a uloženie povinnosti „vydať do užívania pozemky“. Napadnuté konanie preto vykazuje aj určitý stupeň právnej zložitosti, keďže v jednom žalobnom návrhu sú skumulované viaceré nároky uplatnené na samostatnom skutkovom základe. Priebeh

napadnutého konania komplikovala aj skutočnosť, že okresnému súdu sa nepodarilo zadovážiť požadované dokumenty z Okresného úradu Žiar nad Hronom, resp. zo Štátneho archívu v Liptovskom Mikuláši.

19. Ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že priebeh konania pred okresným súdom bol viackrát charakterizovaný využitím procesných dispozičných oprávnení sťažovateľov, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom na tieto procesné návrhy. Sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia, návrh na pristúpenie účastníkov do konania z 27. októbra 2011, odvolanie proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania zo 6. decembra 2011, dovolanie proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu z 3. februára 2012, návrh na čiastočné zastavenie konania z 2. apríla 2014, čiastočné späťvzatie žaloby z 13. októbra 2014, námietku zaujatosti zo 17. augusta 2015, odvolanie proti čiastočnému zastaveniu konania z 23. októbra 2015 a návrh na zmenu žaloby z 8. decembra 2016. V súvislosti s touto procesnou aktivitou sťažovateľov ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014). Uvedená procesná aktivita sťažovateľov podľa názoru ústavného súdu nepochybne ovplyvnila celkovú dĺžku napadnutého konania.

20. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že okresný súd nerozhodol o ich procesných návrhoch v zákonnej lehote, ústavný súd konštatuje, že aj v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje zákonná lehota, vyslovil právny názor, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj

v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto bez ďalšieho vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02, IV. ÚS 440/2012). Ústavný súd v tomto smere uvádza, že okresný súd o uvedených procesných návrhoch objektívne nemohol rozhodnúť v zákonnej lehote nielen vzhľadom na zložitosť veci, ale aj z dôvodu, prebiehajúcich odvolacích konaní, ktoré boli výsledkom procesnej aktivity sťažovateľov.

21. Čo sa týka neefektívnosti konania, tá sa vyskytla v postupe okresného súdu v tom, že jeho uznesenie o čiastočnom zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, ktoré bolo odvolacím súdom potvrdené, najvyšší súd v dovolacom konaní zrušil z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti. Nemožno však súhlasiť s názorom sťažovateľov, že na vrub okresnému súdu je potrebné pričítať aj dobu, počas ktorej sa vec nachádzala na dovolacom súde, keďže zjednať nápravu v tomto smere mohol už v rámci odvolacieho konania krajský súd, ktorého postup sťažovatelia v sťažnosti ani nenamietali.

22. K tvrdeniu sťažovateľov, že v napadnutom konaní sú evidentné aj „*dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu*“, ústavný súd predovšetkým uvádza, že namietané obdobia nečinnosti v trvaní dvoch mesiacov (od 16. decembra 2013 do 5. marca 2014, od 23. októbra 2015 do 14. decembra 2015 a od 4. januára 2016 do 1. marca 2016) nemožno považovať za významné z hľadiska posúdenia prietáhov v napadnutom konaní. Ústavný súd nezistil nečinnosť okresného súdu ani pri rozhodovaní o predbežnom opatrení (teda v období od 8. februára 2011 do 26. mája 2011), keďže sťažovatelia preukázali aktívnu legitimáciu v konaní až 15. apríla 2011. Obdobie od 22. júla 2014 do 21. januára 2015 nemožno pričítať na vrub okresnému súdu, pretože samotní sťažovatelia požiadali 22. augusta 2014 okresný súd o predĺženie lehoty na splnenie im uloženej povinnosti, ktorú splnili až 18. decembra 2014. Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu nečinnosť iba v období od 28. marca 2014 do 22. júla 2014 (štyri mesiace), od 2. februára 2015 do 19. augusta 2015 (šesť a pol mesiaca) a od 4. mája 2016 do 22. septembra 2016 (štyri a pol mesiaca). Možno preto konštatovať, že hoci doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol celkom bez prietáhov, ich intenzita

s prihliadnutím na všetky okolnosti konania okresného súdu nedosiahla podľa názoru ústavného súdu taký stupeň závažnosti, ktorý by mohol jednoznačne viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

23. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nie každý zistený prietah (nečinnosť, resp. neefektívna činnosť) v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 57/01). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti vecí sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

24. V prípade, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (či v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru), sťažnosť odmietne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 82/07).

25. Zohľadňujúc svoje zistenia ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade sa postup okresného súdu v napadnutom konaní nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v konaní. Ústavný súd v rámci tohto hodnotenia prihliadol aj na skutočnosť, že v čase jeho rozhodovania bolo už vo veci

sťažovateľov okresným súdom meritórne rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy či práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

26. Keďže sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto návrhoch sťažovateľov už nerozhodoval.

27. Na základe oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov a v súčinnosti s Matričným úradom Nová Baňa a Obecným úradom Tekovská Breznica ústavný súd zistil, že sťažovateľka v 68. rade zomrela 16. augusta 2015, sťažovateľka v 83. rade zomrela 18. apríla 2017, sťažovateľ v 85. rade zomrel 15. februára 2017, sťažovateľka v 98. rade zomrela 3. marca 2017, sťažovateľ v 104. rade zomrel 24. marca 2017 a sťažovateľ v 239. rade zomrel 25. novembra 2016.

28. Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Podľa ustanovenia § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 1 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

29. Z charakteru konania o sťažnosti pred ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, predmetom ktorého je ochrana základných práv a slobôd, ktorých povaha je výsostne osobnej povahy, vyplýva, že ich ochrana je zásadne neprevoditeľná na iné osoby.

V prípade konania o sťažnosti ide preto o také konanie, ktorého povaha po smrti sťažovateľa spravidla nedovoľuje, aby sa v ňom pokračovalo. Vzhľadom na to, ako aj na skutočnosť, že sťažovateľka v 68. rade zomrela ešte pred podaním sťažnosti, ústavný súd konanie o sťažnosti sťažovateľov v 68., 83., 85., 98., 104. a v 239. rade zastavil podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 62 a § 63 ods. 1 CSP (bod 2 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017